Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน*

Development of an Academic Collaborative Networks Administration Model between Schools under Primary Education Service Area Offices in the Upper-Northern Region

Received: September 7, 2018
Revised: February 18, 2019
Accepted: February 25, 2019

สุรเดช รอดจินดา (Suradej Rodjinda)**
สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ (Suttiwan Tuntirojanawong)***
สมถวิล วิจิตรวรรณา (Somtawin Wijitwanna)****
พีระ รัตนวิจิตร (Peera Ruttanawijit)*****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน และ 2) ประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน

วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้ คือ ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ร่างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษา จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 20 คน ใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดมี

* บทความนี้เขียนขึ้นเพื่อนำเสนอส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

The article is presented as a part of Ph.D. thesis of Ph.D. Program in Education (Educational Administration), Education School of Sukhothai Thammathirat Open University

** นิสิตปริญญาเอก แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Student: Ph.D. Program in Education (Educational Administration), Education School of Sukhothai Thammathirat Open University, email: suradej.rodjinda@gmail.com

*** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร. แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Advisor: Associate Professor Doctor, Program in Education (Educational Administration), Education School of Sukhothai Thammathirat Open University, email: suttiwan5697@hotmail.com

**** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Co-advisor: Associate Professor Doctor, Program in Education (Educational Administration), Education School of Sukhothai Thammathirat Open University, email: somtawin2499@yahoo.com

***** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ดร.

Co-Advisor: Professor Doctor, email: dr.peera2502@gmail.com

โครงสร้างและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบองค์ประกอบเชิงสำรวจของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษา ภาคเหนือตอนบน ด้วยการเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 401 คน โดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ระยะที่ 2 ประเมินคุณภาพของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน ด้วยการสนทนากลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วยกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน ดังนี้ (1.1) การวางแผนการสร้างเครือข่าย ได้แก่ การระบุเป้าหมาย การสร้างพันธสัญญาร่วมกัน (1.2) การจัดองค์กรเครือข่ายความร่วมมือ (1.3) การดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา และการนิเทศการศึกษา และ (1.4) การประเมินผลเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ การประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือ ส่วนองค์ประกอบของ เครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ (ก) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (ข) การสนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกัน (ค) การมีภาวะผู้นำทางวิชาการ (ง) การมีส่วนร่วมของสมาชิก (จ) การพัฒนาสมาชิกเครือข่าย (ฉ) การสื่อสาร (ช) การวัดและประเมินผล และ (ซ) การวิจัยคุณภาพการศึกษา และ (2) ผลประเมินคุณภาพของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า รูปแบบมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ที่จะนำไปปฏิบัติ

คำสำคัญ: การบริหาร เครือข่ายความร่วมมือ วิชาการ ประถมศึกษา

Abstract

The objectives of this research were (1) to develop an academic collaborative networks administration model between schools under Primary Education Service Area Offices in the Upper Northern Region; and (2) to evaluate the developed academic collaborative networks administration model between schools under Primary Education Service Area Offices in the Upper Northern Region.

The research process comprised two stages: The first stage was the development of an academic collaborative networks administration model between schools under Primary Education Service Area Offices in the Upper Northern Region. This stage consisted of three steps as follows: The first step was the drafting of the academic collaborative networks administration model between schools. The second step was the verification of the drafted academic collaborative networks administration model between schools by experts. Data were collected by interviewing 20 experts. The research instrument was a structured interview form. Data were analyzed with content analysis. The third step was a survey to verify the components of the developed academic collaborative networks administration model between schools under Primary

Education Service Area Offices in the Upper Northern Region. Data were collected from 401 school directors, school associate directors, and academic section heads of the schools. The employed data collecting instrument was a 5-scale rating questionnaire, with reliability coefficient of .98. Data were analyzed using the percentage, mean, standard deviation, and survey component analysis. The second stage was the quality evaluation of the developed model by 15 experts who participated in a focus group discussion. The data were analyzed with content analysis.

Research results were as follows: (1) the developed academic collaborative networks administration model between schools under Primary Education Service Area Offices in the Upper Northern Region was composed of four following steps of administrative process: (1.1) the planning for constructing the networks which consisted of the identification of goals, and the construction of mutual obligation; (1.2) the setting up of the organization for academic collaborative networks; (1.3) the operation of the organization for academic collaborative networks which consisted of curriculum development; learning process development; media, innovations and educational technology development; and educational supervision; and (1.4) the evaluation of the academic collaborative networks which was the operation evaluation of the academic collaborative networks; meanwhile, the components of the academic collaborative networks were the following: (a) having the common vision, (b) the support for sharing resources, (c) having academic leadership, (d) participation of network members, (e) development of network members, (f) communications, (g) measurement and evaluation, and (h) educational quality research; and (2) regarding evaluation results of the developed academic collaborative networks administration model, the experts had opinions that the developed model was appropriate, feasible, and useful upon implementation.

Keywords: Administration, Collaborative network, Academic, Primary education

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รัฐจึงต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาโดยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัด และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560 : 14) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดความมุ่งหมายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่การศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการโดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้

ส่วนเสียทุกฝ่าย ส่งผลให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ สถานศึกษาจึงเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่มีจุดหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ จริยธรรม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนด

ผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษารอบที่ 3 (พ.ศ.2554-2558) พบว่า สถานศึกษาระดับปฐมวัยทั้งหมด 6,066 แห่ง ได้รับการรับรอง 5,558 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 97.05 ไม่ได้รับการรับรอง 179 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 2.95 ส่วนผลการประเมินระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 7,042 แห่ง ได้รับการรับรอง 2,119 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 30.09 นอกจากนั้น ผลการประเมินระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่ 5 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน สถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 53.14 ส่วนผลการประเมินระดับปฐมวัยจำแนกตามขนาดและระดับคุณภาพ พบว่า สถานศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานมีเพียง 2 ขนาด คือ ขนาดเล็กและขนาดกลาง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) จากผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติ (National Test) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน คิดเป็นร้อยละ 45.1 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศทุกด้าน ส่วนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) ของนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษาปี 2560 จำนวน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยของทุกกลุ่มสาระอยู่ระหว่าง 32.73-45.29 ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยของทุกกลุ่มสาระอยู่ระหว่าง 26.55-48.77 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2560) แสดงให้เห็นว่าคุณภาพการศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญของคุณภาพการศึกษา จึงได้กำหนดนโยบายสร้างความเข้มแข็งและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นเน้นการทำงานแบบบูรณาการให้มีเครือข่ายการบริหารจัดการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560 : 1) โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการด้านการจัดองค์กรและเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา ซึ่งเครือข่ายสถานศึกษาในแต่ละเครือข่ายสถานศึกษาจะประกอบด้วยสมาชิกที่อยู่ในเขตพื้นที่เดียวกัน มีการสนับสนุนให้การช่วยเหลือกันภายใต้การบริหารเครือข่ายด้วยการใช้ความร่วมมือทั้งในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อเทคโนโลยีที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูง ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน โดยกำหนดเป็นเป้าหมายและยุทธศาสตร์เครือข่ายความร่วมมือ และยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (พิสิฐ เทพไกรวัล, 2554 : 3) อย่างไรก็ตามการยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยใช้แนวคิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษายังไม่ประสบความสำเร็จ ในทางปฏิบัติ พบว่า บางเครือข่ายไม่สามารถปฏิบัติได้ตามเป้าหมายเนื่องมาจากประสบปัญหาในการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา เช่น ขอบข่ายและภารกิจงานเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการไม่ชัดเจน บุคลากรขาดภาวะผู้นำของแกนนำเครือข่าย ผู้ประสานงานเครือข่ายและสมาชิกเครือข่ายขาดความร่วมมือ ปัญหาด้านวัฒนธรรมองค์กรของแต่ละสถานศึกษา มีการแข่งขันทักษะทางวิชาการทำให้เกิดการช่วยเหลือทางด้านวิชาการน้อย (เพิ่มศักดิ์ บัวรักษ์, 2559) ซึ่งจากผลการวิจัยของ เพิ่มศักดิ์ บัวรักษ์, (2559) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ขั้นตอนการปฏิบัติงานของเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการ ประกอบด้วย 1) การสร้างวิสัยทัศน์เครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการ 2) การมีส่วนร่วมของสมาชิก 3) การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง 4) การติดตามและประเมินผล ด้านขอบข่ายและภารกิจด้านวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผล 4) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและ

การวิจัย 5) การสนับสนุนพัฒนาแหล่งเรียนรู้และวิทยากร 6) การนิเทศการศึกษา 7) การพัฒนาระบบการประกันประสิทธิภาพวิชาการ

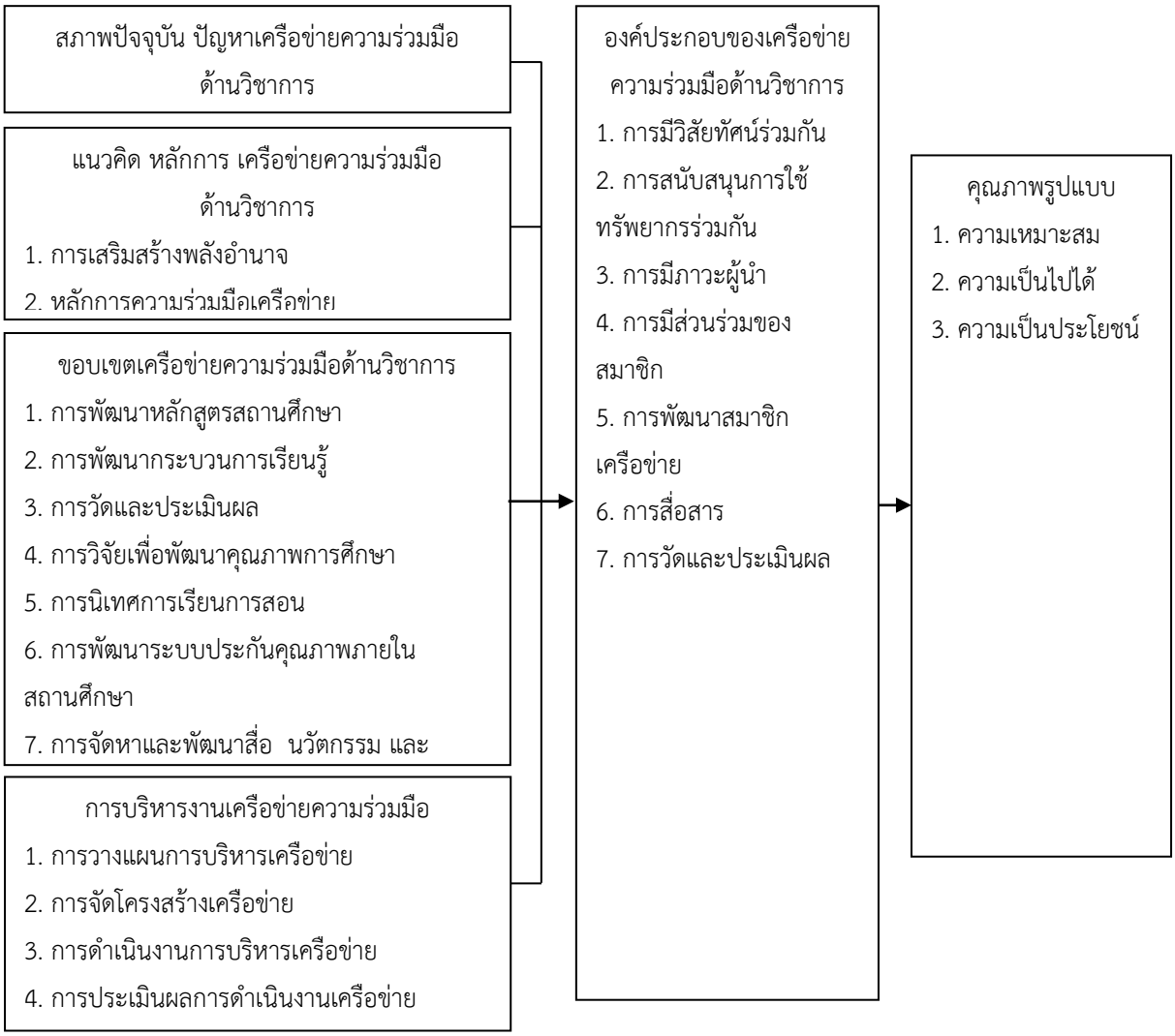
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน มีสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก 2,991 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560 : 1) เป็นโรงเรียนควบรวมและอยู่ระหว่างดำเนินการยุบ 63 แห่ง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาจริง 2,928 แห่ง สภาพภูมิศาสตร์เป็นพื้นที่ภูเขาสูงชัน มีความกันดารเป็นส่วนใหญ่ มีความยากลำบากในการเดินทางทั้งครูและนักเรียน จึงมีความแตกต่างไปจากภูมิภาคอื่นของประเทศ รวมทั้งสถานศึกษาส่วนใหญ่มีขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คนลงมา โดยเปิดสอนในระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วแต่กรณี จึงทำให้สถานศึกษามีความยากลำบากในการบริหารจัดการศึกษาโดยเฉพาะงานด้านวิชาการให้มีคุณภาพได้ ส่งผลให้ปัจจุบันพบว่า สถานศึกษายังไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ขัตติยา ด้วงสำราญ, 2552: 8) ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน ซึ่งจะช่วยสถานศึกษาในเครือข่ายสามารถนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการให้สามารถดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน
2. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน ผู้วิจัยสังเคราะห์รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาโดยการทบทวนและสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายความร่วมมือจาก พิสิฐ เทพไกรวัล, (2554) ได้แก่ การมีภาวะผู้นำ การวัดและประเมินผล พัชรินทร์ จันทาพูน, (2555) ได้แก่ การบริหารทรัพยากรร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิก การสื่อสาร การประเมินผล เพิ่มศักดิ์ บัวรักษ์, (2559) ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิก การพัฒนาสมาชิกเครือข่าย และการวัดและประเมินผล ภัทรวรรธน์ นิลแก้วบวรวิชญ์, (2559) ได้แก่ การสื่อสาร Dufour and Eaker, (1998) ได้แก่ การทำงานร่วมกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การพัฒนาแผนและการประเมินผล Lawson, (2003) ได้แก่ การสื่อสาร และการมีส่วนร่วมของสมาชิก มหาวิทยาลัยอุดมศึกษารัฐ Sandiego State University’s College of Education, (2003 : 63) Visscher and Witziers, (2004) ได้แก่ การทำงานร่วมกัน Saunders, Goldenberg, and Gallimore, (2009) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิก การพัฒนาสมาชิกเครือข่าย Sigurdardottir, (2010) ได้แก่ การทำงานร่วมกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การพัฒนาสมาชิกเครือข่าย การมีแกนนำ/ผู้นำร่วม และการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แบ่งการวิจัยเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน มีขั้นตอนการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1.1 การร่างรูปแบบการบริหารเครือข่าย โดยใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 1.2 การตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารเครือข่าย โดยการสัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามจังหวัดและขนาดของสถานศึกษา โดยมีเงื่อนไขเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าฝ่าย

วิชาการในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารด้านวิชาการและผ่านการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) (สมศ.) รอบที่ 3

เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษา จำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การสนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การมีภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของสมาชิก การพัฒนาสมาชิกเครือข่าย การสื่อสาร และ การวัดและประเมินผล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่1.3 การตรวจสอบองค์ประกอบเชิงสำรวจของรูปแบบการบริหารเครือข่ายโดยใช้แบบสอบถาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 5,856 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 36 คน และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 365 คน รวม 401 คน ใช้วิธีการวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ตอนที่ 2 การบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการ มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .98

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ และข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชนิดมาตรประมาณค่าเกี่ยวกับการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

ระยะที่ 2 การประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเงื่อนไขเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารด้านวิชาการ ระหว่างสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยทำหน้าที่ดำเนินการและถามคำถาม (Moderator)

เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยแนวคำถามรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษา จำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การสนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การมีภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของสมาชิก การพัฒนาสมาชิกเครือข่าย การสื่อสาร และ การวัดและประเมินผล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน พบว่า โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีภาวะผู้นำ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิก การสนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การวัดและประเมินผล การพัฒนาสมาชิกเครือข่าย และ การสื่อสาร ตามลำดับ

1.1 การมีภาวะผู้นำ โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2 การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานศึกษาร่วมกันกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษาในอนาคต มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสถานศึกษาร่วมกันวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.3 การมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูและบุคลากรของสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนจากประสบการณ์จริง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ ครูและบุคลากรของสถานศึกษามีเครือข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.4 การสนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานศึกษาเป็นเครือข่ายสนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสถานศึกษาเป็นเครือข่ายสนับสนุนผู้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.5 การวัดและประเมินผล โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สมาชิกเครือข่ายร่วมกันสร้างแบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ สมาชิกเครือข่ายร่วมกันสร้างแบบประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.6 การพัฒนาสมาชิกเครือข่าย โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สมาชิกเครือข่ายได้รับอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการเรียนให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ สมาชิกเครือข่ายมีการอบรมทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.7 การสื่อสาร โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานศึกษาร่วมมือกันสื่อสารเรื่องกระบวนการเรียนรู้โดยผ่านเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ สถานศึกษาร่วมมือกันสื่อสารเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยผ่านเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการตรวจสอบองค์ประกอบรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีภาวะผู้นำ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิก การสนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การวัดและประเมินผล การพัฒนาสมาชิกเครือข่าย การสื่อสาร และการวิจัยคุณภาพการศึกษา รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวนองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน

	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
Component	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	23.217	46.435	46.435	23.217	46.435	46.435	6.193	12.387	12.387
2	4.452	8.904	55.338	4.452	8.904	55.338	5.799	11.598	23.985
3	2.615	5.230	60.568	2.615	5.230	60.568	5.565	11.130	35.115
4	2.077	4.154	64.722	2.077	4.154	64.722	4.947	9.894	45.008
5	1.835	3.670	68.392	1.835	3.670	68.392	4.907	9.814	54.822
6	1.438	2.876	71.268	1.438	2.876	71.268	4.372	8.744	63.566
7	1.327	2.655	73.922	1.327	2.655	73.922	3.789	7.577	71.143
8	1.203	2.406	76.328	1.203	2.406	76.328	2.593	5.185	76.328

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวนองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษา พบว่า ค่า Eigenvalues มากกว่า 1 อยู่ 8 ค่า จึงจำแนกองค์ประกอบได้ 8 องค์ประกอบ โดยเพิ่มองค์ประกอบจากเดิม 7 องค์ประกอบ เป็น 8 องค์ประกอบ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ EFA (Exploratory Factor Analysis) ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน

Rotated Component Matrixa Component

	1	2	3	4	5	6	7	8		
Vi1	.069	.273	.131			.697	.182	.176	.176	-.092
Vi2	.050	.210	.100			.701	.302	.070	.180	.035
Vi3	.069	.273	.021			.644	.260	.172	.190	.108
Vi4	.203	.192	.154			.584	.067	.287	.303	.165
Vi5	.113	.299	.132			.537	.119	.160	-.031	.469
Vi6	.086	.247	.291			.671	.066	-.050	.057	.219
Vi7	.150	.193	.054			.711	-.070	.139	.134	.177
Vi8	.170	.193	.093			.585	.004	.311	.130	.065
Re1	.138	.335	.237			.164	.311	.676	.160	.046
Re2	.158	.241	.213			.144	.159	.775	.194	-.023
Re3	.169	.222	.197			.191	.263	.698	.219	.112
Re4	.060	.199	.212			.341	.206	.428	.021	.585
Re5	.174	.200	.226			.331	.219	.496	.020	.459
Re6	.298	.122	.208			.227	.347	.472	.139	.411

Re7	.277	.154	.199	.272	.290	.578	.149	.238
Re8	.208	.104	.254	.239	.173	.631	.163	.291
Le1	.099	.777	.097	.360	.185	.196	.045	-.099
Le2	.102	.798	.163	.231	.191	.200	.147	-.042
Le3	.106	.759	.099	.298	.200	.139	.227	.123
Le4	.102	.683	.135	.209	.177	.122	.218	.421
Le5	.158	.761	.092	.215	.055	.132	.250	.207
Le6	.107	.763	.099	.243	.078	.082	.264	.200
Le7	.099	.761	.146	.189	.053	.202	.240	.146
Pa1	.150	.344	.164	.263	.179	.076	.617	.009
Pa2	.170	.341	.193	.185	.063	.215	.701	-.076
Pa3	.154	.259	.211	.154	.055	.195	.730	.078
Pa4	.120	.302	.186	.184	.231	.118	.411	.565
Pa5	.286	.220	.147	.278	.339	.156	.417	.389
Pa6	.209	.284	.175	.134	.341	.178	.512	.347
Pa7	.164	.243	.193	.195	.265	.181	.499	.397
Pa8	.143	.167	.120	.203	.331	.116	.642	.105
De1	.322	.142	.240	.185	.583	.370	.177	.106
De2	.235	.133	.199	.086	.708	.373	.151	.017
De3	.334	.102	.230	.126	.702	.289	.184	.078
De4	.287	.197	.240	.067	.682	.094	.161	.315
De5	.408	.156	.301	.159	.638	.070	.151	.208
De6	.398	.215	.260	.217	.598	.230	.138	.087
De7	.375	.186	.204	.174	.674	.223	.180	.103
Co1	.099	.158	.783	.147	.209	.182	.181	.038
Co2	.116	.098	.848	.148	.153	.163	.168	.017
Co3	.222	.051	.860	.075	.100	.155	.131	.110
Co4	.203	.165	.793	.138	.232	.086	.127	.209
Co5	.291	.150	.826	.102	.178	.156	.098	.093
Co6	.281	.107	.818	.127	.177	.236	.094	.084
Mea1	.779	.165	.166	.048	.238	.186	.100	.106
Mea2	.842	.111	.162	.158	.168	.204	.065	.094
Mea3	.833	.092	.176	.129	.331	.139	.101	.069
Mea4	.882	.107	.152	.166	.227	.092	.116	.048
Mea5	.858	.082	.225	.093	.209	.103	.151	.051
Mea6	.884	.071	.215	.069	.101	.080	.181	.040

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization. a. Rotation converged in 8 iterations.

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ EFA (Exploratory Factor Analysis) ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษา ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Vi1-Vi8) โดยมีตัวแปร ได้แก่ 1) สถานศึกษาร่วมกันกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษาในอนาคต (Vi1) 2) สถานศึกษาร่วมกันวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น (Vi2) 3) สถานศึกษาร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน (Vi3) 4) สถานศึกษาร่วมกันจัดโครงสร้างเครือข่ายการวัดและประเมินผลผู้เรียน (Vi4) 5) สถานศึกษาร่วมกันวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Vi5) 6) สถานศึกษาร่วมกันจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (Vi6) 7) สถานศึกษาร่วมกันสร้างระบบ

พัฒนาประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Vi7) และ 8) สถานศึกษาร่วมกันจัดหาและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา (Vi8)

องค์ประกอบที่ 2 การสนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกัน (Re1-Re3 และ Re5-Re8) โดยมีตัวแปร ได้แก่ 1) สถานศึกษาเป็นเครือข่ายสนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (Re1) 2) สถานศึกษาเป็นเครือข่ายสนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Re2) 3) สถานศึกษาเป็นเครือข่ายสนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการวัดและประเมินผล (Re3) 4) สถานศึกษาเป็นเครือข่ายสนับสนุนให้มีการนำผลการวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอน (Re5) 5) สถานศึกษาเป็นเครือข่ายสนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการนิเทศการเรียนการสอน (Re6) 6) สถานศึกษาเป็นเครือข่ายสนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Re7) และ 7) สถานศึกษาเป็นเครือข่ายสนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการจัดหาและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา (Re8)

องค์ประกอบที่ 3 การมีภาวะผู้นำ (Le1-Le7) โดยมีตัวแปร ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกันเป็นผู้นำทางวิชาการในการพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน (Le1) 2) ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกันเป็นผู้นำทางวิชาการในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Le2) 3) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการในด้านการวัดและประเมินผล (Le3) 4) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Le4) 5) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการในการนิเทศการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและต่อเนื่องเป็นระบบ (Le5) 6) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Le6) และ 7) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการในการจัดหาและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา (Le7)

องค์ประกอบที่ 4 การมีส่วนร่วมของสมาชิก (Pa1-Pa3 และ Pa5-Pa8) โดยมีตัวแปร ได้แก่ 1) ครูและบุคลากรของสถานศึกษาร่วมกันในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน (Pa1) 2) ครูและบุคลากรของสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนจากประสบการณ์จริง (Pa2) 3) ครูและบุคลากรของสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลเชิงประจักษ์ (Pa3) 4) ครูและบุคลากรของสถานศึกษามีเครือข่ายการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Pa5) 5) ครูและบุคลากรของสถานศึกษามีเครือข่ายการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Pa6) 6) ครูและบุคลากรของสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ (Pa7) และ 7) ครูและบุคลากรของสถานศึกษามีการนำระบบสารสนเทศมาใช้ (Pa8)

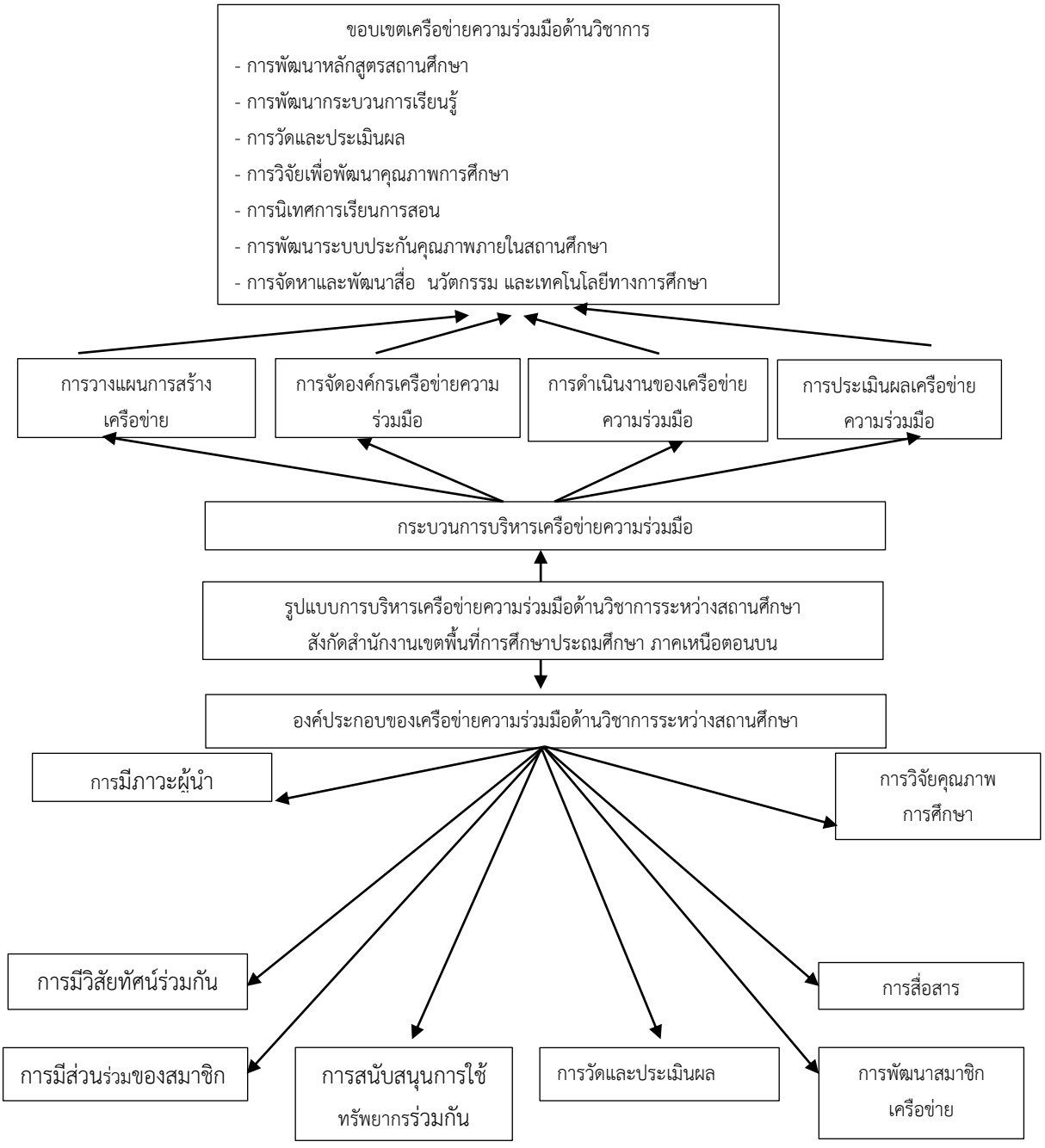
องค์ประกอบที่ 5 การพัฒนาสมาชิกเครือข่าย (De1-De7) โดยมีตัวแปร ได้แก่ 1) สมาชิกเครือข่ายมีการปฏิบัติการร่วมกันในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (De1) 2) สมาชิกเครือข่ายได้รับอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการเรียนให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน (De2) 3) สมาชิกเครือข่ายมีการสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน (De3) 4) สมาชิกเครือข่ายมีการอบรมทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (De4) 5) สมาชิกเครือข่ายมีการอบรมการนิเทศการเรียนการสอน (De5) 6) สมาชิกเครือข่ายมีการสัมมนาร่วมกันเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (De6) และ 7) สมาชิกเครือข่ายมีการร่วมกันจัดหาและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี (De7)

องค์ประกอบที่ 6 การสื่อสาร (Co1-Co6) โดยมีตัวแปร ได้แก่ 1) สถานศึกษาร่วมมือกันสื่อสารเรื่องหลักสูตรสถานศึกษาโดยผ่านเครือข่าย (Co1) 2) สถานศึกษาร่วมมือกันสื่อสารเรื่องกระบวนการเรียนรู้โดยผ่านเครือข่าย (Co2) 3) สถานศึกษาร่วมมือกันสื่อสารเรื่องการวัดผลและประเมินผลโดยผ่านเครือข่าย (Co3) 4) สถานศึกษาร่วมมือกันสื่อสารเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยผ่านเครือข่าย (Co4) 5) สถานศึกษาร่วมมือสื่อสารเรื่องการนิเทศการเรียนการสอนโดยผ่านเครือข่าย (Co5) และ 6) สถานศึกษามีการสื่อสารเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยผ่านเครือข่าย (Co6)

องค์ประกอบที่ 7 การวัดและประเมินผล (Mea1-Mea6) โดยมีตัวแปร ได้แก่ 1) สมาชิกเครือข่ายร่วมกันสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผล (Mea1) 2) สมาชิกเครือข่ายร่วมกันสร้างเครื่องมือวัดความสามารถนักเรียนด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย (Mea2) 3) สมาชิกเครือข่ายร่วมกันสร้างแบบประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (Mea3) 4) สมาชิกเครือข่ายร่วมกันสร้างแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน (Mea4) 5) สมาชิกเครือข่ายร่วมกันสร้างแบบประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน (Mea5) และ 6) สมาชิกเครือข่ายร่วมกันสร้างแบบประเมินคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Mea6)

องค์ประกอบที่ 8 การวิจัยคุณภาพการศึกษา (Re4, Pa4) โดยมีตัวแปร ได้แก่ 1) สถานศึกษาเป็นเครือข่ายสนับสนุนผู้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Re4) และ 2) ครูและบุคลากรของสถานศึกษามีเครือข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Pa4)

3. การประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นตรงกันว่ารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้จริงทุกองค์ประกอบ และเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา เครือข่ายสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 แสดงรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน

อภิปรายผล

1. รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคเหนือตอนบน ส่วนใหญ่มีขนาดเล็กทำให้มีข้อจำกัดในเรื่องทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ บุคลากรครูและบุคลากรทางการศึกษามีน้อยตามสัดส่วนของนักเรียนทำให้มีจำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน งบประมาณรายหัวที่ได้รับการจัดสรรจากส่วนกลางตามจำนวนนักเรียนที่มีอยู่จริงในวันที่ 10 มิถุนายนของทุกปี ล้วนเป็นข้อจำกัดในด้านการบริหารงานวิชาการทั้งสิ้น ดังนั้น ผู้อำนวยการสถานศึกษาจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ด้วยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาขึ้น เพื่อให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนซึ่งกันและกันในการแก้ปัญหาข้อจำกัดดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร ตันติยมาศ, (2550 : 200-201) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบของการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ ด้านกิจกรรมที่ทำร่วมกัน ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านภาวะผู้นำ ด้านผู้นำเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม ด้านการติดต่อสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการจัดองค์กร (เครือข่าย)แบบมีส่วนร่วม และด้านบรรยากาศเครือข่ายโรงเรียนเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม

2. ด้านการมีภาวะผู้นำ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ผู้อำนวยการสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่ดีตลอดจนมีความสามารถในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ไปสู่ครูและบุคลากรผู้ร่วมงาน ทำให้มีความเข้าใจตรงกันในการที่จะพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายได้ อีกทั้งในการจัดทำวิสัยทัศน์ เป็นการกำหนดจากทุกส่วนร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้อำนวยการ ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงาน และชุมชนในส่วนผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งจะต้องใช้ข้อมูลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเข้ามาร่วมวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคเพื่อดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งผู้อำนวยการสถานศึกษามีพฤติกรรมความเป็นผู้นำทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ให้คำปรึกษา ความช่วยเหลือ รวมทั้งยอมรับฟังถึงความสามารถในการทำงานของครู และรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ ของบุคลากรมาใช้ในการวางแผนการทำงานร่วมกันของสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ Yukl., (1989, P. 221) กล่าวว่า ในการสร้างวิสัยทัศน์ ผู้นำจะต้องสร้างเครือข่ายงานที่จะได้พบปะกับสมาชิกทั้งในองค์กรและนอกองค์กร ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยผู้นำจะต้องสนใจในความคิดเห็นของผู้อื่น โดยเฉพาะความคิดเห็นใหม่ หรือที่แตกต่างไปจากความคิดเห็นของตนเองของคนอื่น เพื่อที่จะได้เลือกเฉพาะความคิดเห็นที่ดีมาใช้ประกอบการตัดสินใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร ตันติยมาศ, (2550 : 200-201) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้นำเป็นบุคคลที่สำคัญในการบริหารองค์การที่ช่วยการขับเคลื่อนให้องค์การเป็นไปในทิศทางตามเป้าหมายที่ต้องการและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ผู้นำจึงต้องมีทักษะภาวะผู้นำ ผู้นำของเครือข่ายโรงเรียนคือผู้ประสานงานเครือข่ายมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความมุ่งมั่น รักงาน มีความรับผิดชอบ มีทักษะในการสื่อสารที่ดี มีทักษะในการปรับปรุงพัฒนาตนเอง เป็นแบบอย่างที่ดี มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการงานเครือข่ายอย่างเป็นระบบ ให้เกียรติ ไว้วางใจและยอมรับความสามารถของสมาชิก ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารเครือข่าย เป็นแกนนำในการประสานงาน มีจิตสาธารณะ อุทิศเวลาเพื่อส่วนรวม ใจกว้างและเป็นผู้ให้ เสียสละเพื่อส่วนรวม คำนึงถึงศักยภาพของสมาชิกและนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ มีความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นผู้นำยุคใหม่ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง บริหารบนพื้นฐานข้อมูล มีความเป็นผู้นำด้านวิชาการ สามารถเชื่อมโยงกับเครือข่ายภายนอกเพื่อนำประโยชน์สู่สมาชิกในเครือข่าย

3. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ผู้อำนวยการสถานศึกษาให้ความร่วมมือและตระหนักถึงการบริหารงานด้านวิชาการว่า การดำเนินงานจะประสบความสำเร็จถ้าสมาชิกเครือข่ายให้ความร่วมมือการกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการในอนาคตร่วมกัน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการเรียนการสอน การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ การจัดหาและพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพิ่มศักดิ์ บัวรักษ์, (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คุณลักษณะสำคัญของเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการ คือ องค์ประกอบสำคัญที่ผูกโยงสมาชิกเครือข่ายด้านวิชาการเข้าหากัน เพื่อทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์เครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการ

4. ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาจัดให้ครูและบุคลากรของสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนจากประสบการณ์จริงจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือในการนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร คือ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้จึงเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรและสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ จันทาพูน, (2555 : ง) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล โพธิ์กลิ่น, (2549 : 148 - 149) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก พบว่า สถานศึกษาสมัครใจรวมกันเป็นกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือที่จะปฏิบัติภารกิจงานด้านวิชาการ โดยดำเนินการตามกระบวนการปฏิบัติงานตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่ทำให้ทราบจุดแข็ง และจุดอ่อนของการดำเนินงานด้านวิชาการ ระบุเป้าหมายของการทำงานโดยกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ แล้วจัดทำแผนร่วมกัน ทั้งแผนงานโครงการ และแผนปฏิบัติการ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการแล้วได้ทำการประเมินผลโครงการเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงาน

5. ด้านการสนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกัน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ทรัพยากรการศึกษาทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยการระดมทรัพยากรทุกด้านเช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติถึงแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา 3 แนวทางดังนี้ 1) การระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินจากทุกส่วนของสังคมเพื่อนำมาใช้จัดการศึกษา 2) ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษา โดยจัดสรรเงินอุดหนุนรายบุคคลให้แก่ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกันและจัดสรรเงินเพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3) ให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาควบคู่กับระบบการบริหารการเงินและบัญชี ระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ บทบาทของผู้บริหารต้องสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาในภารกิจของสถานศึกษาทั้งด้านการบริหารทั่วไป ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร เพื่อทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ Starkey, (1997). เสนอแนวทางการสนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกันว่า 1) ควรมีการเชิญองค์กรหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาร่วมประชุม โดย

จัดให้มีหัวข้อประชุมที่น่าสนใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ร่วมหรือเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้องกัน 2) ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของเครือข่าย ทิศทาง กิจกรรมหลัก และคุณสมบัติของสมาชิกให้ชัดเจนโดยให้สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการกำหนด 3) จัดตั้งกลุ่มแกนนำเครือข่ายที่ปวารณาตัวเข้ามาทำหน้าที่ประสานการจัดการกับสมาชิก 4) สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและความผูกพัน 5) เครือข่ายต้องมีวิธีการจัดหาและจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนกิจกรรมเครือข่ายและความสามารถในการพึ่งตนเอง 6) สร้างเครือข่ายให้ถูกต้องตามกฎหมาย 7) สนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายกับเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง 8) มีการติดตามผลและประเมินผลเป็นประจำ ควรให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดวิธีและเครื่องชี้วัดประสิทธิภาพของกิจกรรมเครือข่ายและร่วมเรียนรู้ตลอดกระบวนการติดตามและประเมินผล

6. ด้านการวัดและประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ รัฐบาลได้กำหนดค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ โดยมีการกำหนดมาตรการและแนวทางยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยเฉพาะกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์อย่างเข้มข้น โดยถือว่าเป็นกิจกรรมหลักในการพัฒนาผู้เรียน กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนต้องผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้ชั้นสูง รวมทั้งครูผู้สอนต้องผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้นเป็นอย่างต่ำ โดยคาดหวังว่านโยบาย มาตรการ และแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ที่กำหนดจะพัฒนาผู้เรียนให้มีค่านิยมหลัก 12 ประการ มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, (2560 : 71) ที่กล่าวถึง คนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญของการวางรากฐานการปรับเปลี่ยนให้คนมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคมไทย ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการตามนโยบายและต้องร่วมกันกำหนดตัวชี้วัดสร้างแบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับ จุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557 : 5) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ จันทาพูน, (2555 : 204) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการวัดประเมินผลและการปรับปรุงงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

7. ด้านการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ การพัฒนาครูและบุคลากรให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจในการจัดการศึกษายุคปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องพัฒนาครูให้มีความรู้ในกระบวนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก่อน ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดเป็นนโยบายว่า ยกระดับความแข็งแกร่งมาตรฐานวิชาชีพครูและผู้อำนวยการสถานศึกษา ให้ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถและทักษะที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารจัดการและเป็นผู้นำทางวิชาการ ครูและผู้อำนวยการสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน สร้างความมั่นใจและไว้วางใจส่งเสริมให้รับผิดชอบต่อผลที่เกิดกับนักเรียนที่สอดคล้องกับวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560 : 9) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล โพธิ์กลิ่น, (2549 : 154) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก พบว่า การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายมีประโยชน์ในการช่วยให้กระบวนการดำเนินงานของเครือข่ายทุกขั้นตอนเป็นไปด้วยดี ตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหา การระบุ

เป้าหมาย การจัดทำแผนกลยุทธ์ การจัดทำแผนงบประมาณ การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ การตรวจสอบและประเมินผล การรายงานผล รวมทั้งสอดคล้องกับ Chruden and Sheman, (1986, p. 11) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการในการศึกษาฝึกอบรมบุคลากร เพื่อให้บุคลากรที่เหมาะสมกับความต้องการขององค์กร ซึ่งการพัฒนานั้นคือการพัฒนาทางด้านทักษะ ความรู้ ทัศนคติ และบุคลิกภาพ

8. ด้านการสื่อสาร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันกับยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Krutube Channel : ครูไทยยุคไอที สร้างคลิปดีให้เด็กดู) การพัฒนาทักษาการคิดสู่ห้องเรียนคุณภาพด้วยการใช้ Infographic การฝึกอบรมด้วย Video Training การนำสื่อดิจิทัลมาช่วยการเรียนการสอน การผลิตสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบแอพพลิเคชั่นที่หลากหลายได้อย่างมีคุณภาพ การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา และการพัฒนาระบบงานทะเบียนเอกสารหลักฐานการศึกษา ซึ่งจะทำให้การบริหารจัดการสถานศึกษาดำเนินอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพและเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนเกิดคุณภาพมากยิ่งขึ้น นักเรียนสามารถเรียนรู้ ทบทวนได้ด้วยตนเองโดยไม่มีข้อจำกัด ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น และตรงกับความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560 : 89) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร ตันติยมาศ, (2550 : 206 - 207) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การสื่อสารเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญ เป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม เพราะหากขาดการติดต่อสื่อสารย่อมทำให้ขาดประสิทธิผลของงานด้วย รวมทั้งเท่ากับขาดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสาร ได้แก่ ทางโทรศัพท์นับเป็นการประสานงานโดยตรงที่กระทำมากที่สุด การทำหนังสือเชิญประชุม การโทรสารคอมพิวเตอร์ออนไลน์ ทางเว็ปไซต์ใช้อีเมล์, เว็ปบอร์ด, เว็ปไซต์, ตามลำดับ เป็นการติดต่อแบบไม่เป็นทางการ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ Swansburg, (2002) กล่าวว่า การสื่อสารกันโดยตรงนั้น ทำให้ไม่ต้องมีการผ่านข้อมูลข่าวสารไปสู่คนกลาง ทำให้ข้อมูลไปสู่ผู้รับ ซึ่งเป็นการลดปัญหาการสูญหายของข้อมูลข่าวสารไปสู่คนกลาง ทำให้ข้อมูลไปสู่ผู้รับ ซึ่งช่วยลดปัญหาการสูญหายของข้อมูลข่าวสารและลดระยะเวลาในการให้หรือกระจายข้อมูลข่าวสารได้ ทำให้มีการตอบสนองหรือตอบโต้ได้รวดเร็ว

9. ด้านการวิจัยคุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ นโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ดังนั้น ครูผู้สอนจึงต้องทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ วางแผนแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ผู้สอนสามารถทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาที่นำไปสู่คุณภาพการเรียนรู้ ด้วยการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ ออกแบบและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ผลการใช้นวัตกรรมนั้น ๆ และผู้สอนสามารถนำกระบวนการวิจัยมาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ด้วยการใช้เทคนิควิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนจากการวิเคราะห์ปัญหา สร้างแนวทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ดำเนินการตามแนวทางที่เลือก และสรุปผลการแก้ไขปัญหาอันเป็นการฝึกทักษะฝึกกระบวนการคิด ฝึกการจัดการจากการเผชิญสภาพการณ์จริง และปรับประยุกต์มวลประสบการณ์มาใช้แก้ไขปัญหา สำหรับระดับสถานศึกษาการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา มุ่งให้ผู้บริหารทำการวิจัยและนำผลการวิจัยมาประกอบการตัดสินใจ รวมทั้งจัดทำนโยบายและวางแผนบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่นำไป สู่คุณภาพการจัดการศึกษาและเป็นแหล่งสร้างเสริมประสบการณ์เรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ ดังนั้น ครูและผู้อำนวยการสถานศึกษาจึงมีความ

จำเป็นต้องทำการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ Field, (1997. pp. 192 - 193) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการเป็นการศึกษาขนาดเล็ก (small scale) ที่ดำเนินการโดยครูในชั้นเรียน เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ครูสะท้อนการปฏิบัติงานและเสริมพลังอำนาจให้กับครู และสอดคล้องกับ Mclean, (1997, PP, 34-38) ที่กล่าวว่า การวิจัยเป็นกระบวนการที่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนกับนักวิจัย และสอดคล้องกับ Smulyan, Lisa, (1998, PP. 47-56) ได้วิจัยเรื่อง“The Collaboration process in action research” ผลการวิจัยพบว่า การวิจัยไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงโรงเรียนแต่เป็นการพัฒนาบุคลากรและพัฒนาโรงเรียน ผลที่ได้จากความร่วมมือตามความรู้สึกของครูพบว่า ถึงแม้ข้อค้นพบที่ได้จะเป็นเพียงส่วนเล็ก ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติแต่ครูเห็นว่าในช่วงเวลาที่ดำเนินการตามกระบวนการร่วมมือของทีมวิจัยทำให้รู้สึกที่ดีต่อตนเองและวิชาชีพ มีความเข้าใจในระเบีย บวิธีการวิจัยมากขึ้นและพร้อมที่จะทำการวิจัยในโอกาสต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษา ควรเป็นเครือข่ายร่วมกันวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีเครือข่ายสนับสนุนครูผู้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น การวิจัยกระบวนการจัดการเรียนการสอน การวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน การวิจัยเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นต้น

2. สถานศึกษา ควรเป็นเครือข่ายสนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการจัดหาพัฒนาสื่อนวัต กรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ เช่น การพัฒนานวัตกรรม และเทคโนโลยีในการเรียนการสอน การใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษา การใช้ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ การใช้ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

3. สถานศึกษา ควรเป็นเครือข่ายสนับสนุนการมีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนในการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การนิเทศการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา

4. สถานศึกษา ควรเป็นเครือข่ายสนับสนุนการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การวัดผลและประเมินผลเชิงประจักษ์ การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

5. สถานศึกษา ควรเป็นเครือข่ายสนับสนุนการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายให้มีความรู้ ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การทำงานเป็นทีม และการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

6. สถานศึกษา ควรเป็นเครือข่ายสนับสนุนการสื่อสารเรื่อง หลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษา และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยผ่านเครือสังคมออนไลน์ (Social Network) ที่ถูกนำเสนอผ่านทางสื่อสังคม (Social media) ทำให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือสถานศึกษาภายในเครือข่าย โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน เช่น Facebook, MySpace เป็นต้น เครือข่ายสังคมออนไลน์เข้ามามีบทบาทสำคัญในการสื่อสารเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีซึ่งช่วยให้ติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว หรือการเผยแพร่ข้อมูลต่อ ๆ กันไปในเครือข่ายสังคมออนไลน์ จะนำมาสู่การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2. ควรศึกษาการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพของเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

3. ควรศึกษาการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้น

References

Buarak, P. (2016) . kānphatthanā rūpbǣp khrūakhaī khwāmrūammū dān wichākān khō̜ng sathān suksā sangkat samnakngān khana kammakān kānsuksā naphūn thān . witthayāniphon parinyā khru sāttra dutsadībanthit sākhā wichākān bō̜rihān kānsuksā mahāwitthayālairātchaphatwa lai ʻAlongkō̜n nai phra bō̜rom rāchūpatham .

Chanthaphun, P. (2012) . kānphatthanā konlayut kānbō̜rihān khrūakhaī khwāmrūammū phūa kānphatthanā rongrīan khanāt เล็ก. witthayāniphon parinyā khru sāttra dutsadībanthit sākhā wichā bō̜rihān kānsuksā phāk wichā nayobāi kānchatkān læ khwāmpen phū nam thāng kānsuksā Chulālongkō̜nmahāwitthayālai .

Chruden, H. J., & Sherman, A. W. (1986). Personnel Management. Cincinati: South-Western.

Duangsamran,K.(2009).rūpbǣpkānbō̜rihānchœ̄ngkonyutsamrapronggrīankhanātwitthayāniphonparinyāpratyādutsadībanthitsākhāwichākānbō̜rihānkānsuksābanditwitthayālaiMahāwitthayālaiSinlapā kō̜n.

DuFour, R., & Eaker, R. (1998). Professional learning communities at work: Best practices for enhancing student achievement. Bloomington, IN: NationalEducational Service.

Field, J. (1997). Classroom research. ELT Journal. Vol.51 (April) , pp. 192 – 193.Webpage : http : // ednet2.car.chula.ac.th. (August 2, 1999).

Krasuangsuksathikan. (2010) . phrarātchabanyat kānsuksā hǣng chāt Phō̜.Sō̜. sō̜ngphanhārō̜isipsō̜ng læ kǣkhai phœ̄mtœ̄m (chabap thī sām) Phō̜.Sō̜. 2553. krasūang suksāthikān , samnakngān khana kammakān kānsuksā naphūn thān . (2010) .

Lawson, H. (2003). Pursuing and securing collaboration to improve results. In M. Brabeck and M. Walsh (Eds.),Meeting at the hyphen: Schools-Universities communities-professions in collaboration for student achievement and well being (pp. 45-73). The 102nd Yearbook of the National Society for the Study ofEducation Yearbook. Chicago: University of Chicago Press.

McLean, J. E. . (1997). Teachers empowerment through action research : KappaDelta Pirecord. Vol. 34 (Fall), pp. 34 – 38 bin/epwsatch. (August 4, 1999).

Ninkæoborawawit, P. (2016) . rūpbǣp kānphatthanā khrūakhaī khwāmrūammū thāng wichākān khō̜ng samnakngān khet phūnthī kānsuksā prathom suksā sangkat samnakngān khana kammakān kānsuksā naphūn thān . witthayāniphon parinyā pratyā dutsadībanthit sākhā wichākān bō̜rihān kānsuksā mahāwitthayālai būraphā .

Phoklin, S. (2006) . kānphatthanā rūpbǣp khrūakhaī khwāmrūammū thāng wichākān phūa phatthanā khunnaphāp kānsuksā khō̜ng sathān suksākhan phūnthān khanāt. witthayāniphon dutsadībanthit sākhā wichākān bō̜rihān kānsuksā bandit witthayālai mahāwitthayālai Nareśūan .

Ratchakitchanubeksa (2017) lem thī nungroļsāmsipsī toṇ thī sīsip koˍ longwan thī hok Mesāyon soṇgphanharoļhoksip Krung Thep Mahā Nakhoṇ samnak lekhāthikān khana ratthamontrī .

samnakngan khana kammakan kansuksa naphun than . (2013) . sarup phonkān pramœn khunnaphāp phainoˍk roˍp sām (Phoˍ.Soˍ. soṇgphanharoļhasipsī - soṇgphanharoļhasippæt) khoṇng sathān suksā sangkat samnakngān khana kammakān kānsuksā naphun than pī Phoˍ.Soˍ. 2554. Krung Thep Mahā Nakhoṇ : boļrisat phrik wān krāpfik čhamkat .

_____ . (2017) . næothang nai kāndamnœn ngān tām nayobāi kānchai ʻinthœnet khoṇng krasuang suksāthikān pikānsuksā 2557. Krung Thep Mahā Nakhoṇ : rongphim chumnum sahakoṇ kān kaset hæng prathet Thai .

_____ .(2014) . næo patibatkān wat læ pramœnphon kān rianru tām laksut kæn klang kānsuksā naphun than Phutthasakkarat 2551. Krung Thep Mahā Nakhoṇ : rongphim chumnum sahakoṇ kān kaset hæng prathet Thai čhamkat .

_____ .(2017) . nayobāi samnakngān khana kammakān kānsuksā naphun than pingoppramān Phoˍ.Soˍ. 2561. Krung Thep Mahā Nakhoṇ : rongphim chumnum sahakoṇ kān kaset hæng prathet Thai čhamkat .

_____ .(2017) . nayobāi samnakngān khana kammakān kānsuksā naphun than pingoppramān Phoˍ.Soˍ. 2561. Krung Thep Mahā Nakhoṇ : rongphim chumnum sahakoṇ kān kaset hæng prathet Thai čhamkat .

_____ .(2017) . raingān pračham pī soṇgphanharoļhasipkao samnakngān khana kammakān kānsuksā naphun than krasuang suksāthikān Krung Thep Mahā Nakhoṇ : rongphim chumnum sahakoṇ kān kaset hæng prathet Thai čhamkat .

samnakngan lekhathikan sapha kansuksa . (2017).phænkānsuksāhængchatPhoˍ.Soˍ.soṇgphanharoļhoksip - 2579. Krung Thep Mahā Nakhoṇ : boļrisat phrik wān krāpfik čhamkat .

Sandiego State University's College of Education. (2003). Collaboration Rubic. Retrieved August 10, 2003, from http://edweb.sdsu.edu/triton/tidepoolunit/Rubics/collrubic.html

sathaban thotsoˍpthangkan suksahæng chat , (2017) . (ʻāng thung nai http : / / www . newonetresult . niets . or . th / AnnouncementWeb / Login . aspx supkhon khun wan thī yisipčhet Mesāyon 2561)

Saunders, W. M., Goldenberg, C. N., & Gallimore, R. (2009). Increasing Achievement byFocusing Grade Level Teams on Improving Classroom Learning: A Prospective, Quasiexperimental Study of Title I Schools. American Educational Research Journal, 46(4), 1006-1033.

Sigurdardottir, A. K. (2010). Professional Learning Community in Relation to SchoolEffectiveness. Scandanavian Journal of Educaitonal Research, 54(5), 395-412.

Smulyan, Lisa. (1998, Summer). The Collaboration Process in Action Research. Education Research Quarterly. 12(1), 1-7

Starkey, P. A. (1997). Networking for Development. IFRTD (The International Forum For Rural Transport and Development).

Swansburg, R.C.& Swansburg, R.J. (2002). Introduction Management and Leadership for Nurse Managers. (3rd ed). Boston : Jones and Bartlett Publishers.

Tantiyamat, S. (2007) . rūpbǣp kān bo̱rihān khrūakhāi rongrīan bǣp mī suān rūam thī mī prasitthiphon sangkat Krung Thēp Mahā Nakho̱n . witthayāniphon parinyā pratyā dutsadībanthit sākhā wichākān bo̱rihān kānsuksā bandit witthayālai Mahāwitthayālai Sinlapāko̱n .

Thepkraiwan, P. (2011) . kānphatthanā rūpbǣp khrūakhāi khwāmrūammū phūakhunnaphāpkānchatkān suksā nai rongrīan prathom suksā khanāt . witthayāniphon parinyā suksāsāttradutsadībanthit sākhā wichākān bo̱rihān kānsuksā bandit witthayālai mahāwitthayālai Kho̱n Kǣn .

Visscher, A. J., & Witziers, B. (2004). Subject Departments as Professional Communities? British Educational Research Journal, 30(6), 785-800.

Yukl, G.A. (1989). Leadership in Organizations. 2 th ed. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall.